

Lovforslag nr. L 184. Fremsat den 13. februar 1986 af Ingerlise Koefoed (SF), Birthe Hansen (SF), Ole Henriksen (SF) og Ebba Strange (SF)

## Forslag

til

### Lov om ændring af lov om film

I lov nr. 306 af 9. juni 1982 om film, som ændret ved lov nr. 243 af 8. juni 1983, foretages følgende ændring:

I § 10 indsættes efter stk. 5 som nyt stykke:

»Stk. 6. Statens filmcentral forestår i en

treårig periode begyndende den 1. januar 1987 en forsøgsvirksomhed med produktion og distribution af video. Filmcentralens bestyrelse tager inden for samme tidsramme initiativ til en rapportering om forsøgsvirksomheden og en egentlig forskning på videoområdet.«

## *Bemærkninger til lovforslaget*

I folketingsåret 1982-83 fremsatte socialistisk folkeparti forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en videofond, jfr. Folketingstidende 1982-83, forhandlingerne sp. 5362 og 7508, tillæg A sp. 2897 samt tillæg B sp. 2829. I folketingsåret 1983-84, 2. samling, genfremsatte socialistisk folkeparti forslaget i en let ændret skikkelse i form af et forslag til folketingsbeslutning om en udvidet produktion og distribution af video og støtte til nye forskningsinitiativer på området, jfr. Folketingstidende 1983-84, 2. samling, forhandlingerne sp. 3011 og 4304 samt tillæg A sp. 3473.

I folketingsåret 1984-85 fremsatte socialistisk folkeparti forslag til lov om ændring af lov om film, der var nogenlunde identisk med nærværende forslag, jfr. Folketingstidende 1984-85, forhandlingerne sp. 1280 og 3028, tillæg A sp. 1149 samt tillæg B sp. 1653.

Forslagene blev i alle tilfælde positivt modtaget af socialdemokratiet, det radikale venstre og venstresocialisterne, uden at det positive dog gav sig udtryk i vedtagelse.

Folketingets kulturudvalg afgav den 22. maj 1985 en beretning over forslaget til lov om ændring af lov om film, som er optrykt som bilag til dette forslag. Det er med baggrund i denne beretning, forslagsstillerne ønsker at genfremsætte forslaget fra 1984-85.

### *Situationen på området*

Kulturministeriet har til brug for en nordisk videokonference i april 1984 udarbejdet en redegørelse med titlen »Video i Danmark«. Det hedder heri bl.a.:

»Antallet af videobåndoptagere i Danmark skønnes ved udgangen af 1983 at være ca. 225.000 svarende til en husstandsdekning på ca. 9,9 pct.

Ved udgangen af 1983 var ca. 2.300 titler i distribution ved udlejning i specialforretninger og supermarkeder. Udbuddet består overvejende af spillefilm fra de sidste 25-30 års biografrepertoire samt billige importerede engelsksprogede actionfilm. Årsomsætningen i 1983 skønnes at være ca. 200 mill. kr. I juni 1982 blev der indført en afgift

på 30 kr. pr. kassette (såvel indspillede som uindspillede bånd) samt en afgift på 1.500 kr. pr. videoptager/gengiver. Apparatafgiften indbragte i 1982 88 mill. kr., båndafgiften 15,5 mill. kr. Begge afgifter er af rent fiskal karakter.«

Der er i dag ca. 300.000 videobåndoptagere i hjemmene. De anvendes til forskudt TV-kigning og afspilning af forudindspillede videogrammer, som lejes eller købes hos videodistributørerne. Markedet domineres som nævnt ovenfor af spillefilm, hvoraf hovedparten er indspillet i udlandet. På det legale marked findes også i videogramrepertoiret en del såkaldt blød porno samt en lang række skræk- og voldsfilm, hvoraf de fleste tidligere har været vist som spillefilm i biografene. De virkelige hårde porno- og voldsfilm distribueres som oftest gennem det illegale videomarked, dvs. som piratkopier, som unddrager sig alle former for afgift.

Videogrammer anvendes også i undervisningen, og man må påregne en betydelig stigning i anvendelsen af video på folkeskole- og gymnasieniveauerne, efter at der pr. 1. august 1984 er indgået en aftale mellem »brugerne« (Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Københavns og Frederiksberg kommuner, undervisningsministeriet) og rettighedshaverne (Copy-Dan) om optagelse, benyttelse samt opbevaring af radio- og TV-programmer fra Danmarks Radio. I en forsøgsperiode på 2 år kan disse undervisningsinstitutioner samt materialecentraler tappe og forevise samtlige programmer fra Danmarks Radio (biografspillefilm undtaget) mod en mindre afgift til Copy-Dan - mere eller mindre efter de retningslinjer, som er gældende på fotokopiområdet.

Dertil kommer, at Danmarks Radio til resten af institutions- og hjemmemarkedet påregner at kunne etablere en forsøgsordning med salg, deponering og udlejning af tidligere udsendte danske TV-programmer. Distributionen til institutionsmarkedet søges etableret gennem statens filmcentral, mens man påtænker at nå hjemmemarkedet gennem en abonnements- eller klubordning.

Enkelte forsøg er etableret inden for bibliotekssektoren i et samarbejde mellem Danmarks Radio, statens filmcentral og bibliotekstilsynet.

I en kortfattet oversigt over situationen på området bør det endelig nævnes, at video også i høj grad finder anvendelse i forbindelse med »TV for søfarende« (en Copy-Dan-sektor) samt til speciel brug for enkelte handicapgrupper, især hørehæmmede (»døvefilm«).

På statsligt og kommunalt plan er etableret enkelte videoværksteder, hvor mennesker uden særlige forkundskaber på området kan arbejde med fremstilling af videogrammer. Videoarbejdet på lokal-TV-stationer har i mange tilfælde en tilsvarende værkstedskarakter.

Det skal nævnes, at den danske filmlov lignestiler film og video.

#### *Et offentligt støttet alternativ*

I det store og hele må det fastslås, at størstedelen af videoudviklingen herhjemme er sket på et rent kommercielt grundlag, og at der fra offentlighedens side ikke er gjort noget afgørende for at sætte spørgsmålet om især hjemmevideo ind i en kulturpolitisk sammenhæng.

Det forekommer forslagsstillerne både logisk og påtrængende, at der på dette som på de øvrige kulturpolitiske områder skabes et offentligt støttet alternativ til det kommercielt styrede kulturindustrielle tilbud. For at sikre alsidighed og kvalitet i udbuddet og det nødvendige modspil til den udenlandske dominans på området anfører mediekommissionen i sin særlige videobetænkning (betænkning nr. 954/82) at den foreslåede videofond skal have følgende opgaver:

»Støtte til ikke-kommerciel distribution af DR-programmer, herunder rettighedserhvervelse.

Støtte til ikke-kommerciel distribution af danske spillefilm på video.

»Støtte til en udvidet videodistribution af kortfilm.

Støtte til produktion og distribution af nye videoprogramtyper (f.eks. teaterforestillinger).

Støtte til produktion og distribution af lokale videoproduktioner.

Støtte til forsøgsaktiviteter på biblioteker o.lign.«

Betænkningen indeholder i øvrigt en række betragtninger bl.a. om behovet for forskning, værksteder af forskellig art m.m. Det bør nævnes, at betænkningen også beskæftiger sig med, hvordan man kan beskytte børn mod den omtalte videovold.

Forslagsstillerne støtter betænkningens forslag og har i øvrigt den grundopfattelse,

at offentligt støttede danske filmproduktioner bør være tilgængelige på videomarkedet, både i forbindelse med køb, leje og lån;

at videoens muligheder som lokalt medium (lokal-TV) og som medium for grupper med fælles interesser (eksempelvis gennem videoværksteder) søges udnyttet mest muligt;

at der bør gøres en indsats for en kvalitetsmæssig forbedring af hjemmevideomarkedet gennem støtte også til indførelse og versionering af udenlandske kvalitetsfilm, herunder også kort- og dokumentarfilm;

at indsatsen på alle områder i særlig grad rettes mod børn og unge både som publikum og som potentielle producenter.

#### *Statens filmcentral*

Statens filmcentral er formentlig den danske filminstitution, som vil være bedst egnet til at forestå de ovenfor anførte opgaver.

Statens filmcentral har traditionelt beskæftiget sig med beslægtede opgaver i kunstens og folkeoplysningens tjeneste, og dens bestyrelse er i lige grad sammensat af repræsentanter for skabere og brugere på området. Også filmcentralens repræsentantskab rummer repræsentanter for disse interesser samt for beslægtede offentlige institutioner: Danmarks Radio, det danske filminstitut, undervisningsministeriet (landscentralen for undervisningsmidler), ligesom filmarbejdere, instruktører og producenter har sæde i repræsentantskabet.

Filmcentralen har traditionelt kontakt til de kredse, der tænkes på i forbindelse med de opgaver, som opregnes ovenfor, ikke kun til undervisningsinstitutioner, men også til biblioteker, oplysningsforbund og det folkelige foreningsliv.

Opgaverne foreslås altså løst af statens filmcentral, som opfordres til at indgå samarbejde med beslægtede producerende og/eller distribuerende institutioner (Danmarks Radio, det danske filminstitut), private producenter, børnefilmrådet, bibliotekstilsynet og andre relevante samarbejdspartnere.

Nye distributionsveje må afprøves, videoteker, postordrevideo m.m., ligesom det må undersøges, om det allerede eksisterende private videodistributionsmarked (kiosker, supermarkeder, tankstationer) kan benyttes i forbindelse med distribution af kvalitetsvideogrammer.

Den danske forskning på området bør udbygges, blandt andet for at belyse børns og voksnes videoforbrug og den indflydelse, som skrækfilm,

voldsfilm o.lign. har på børns bevidsthed og deres opfattelse af den voksne verden. I forsøgsperioden vil man have muligheder for at skabe grundlag for

endelige aftaler om ophavsret m.m.

Til rådighed for forsøget foreslås 15 mill. kr. om året i finansårene 1987 og 1988.

Beretning afgivet af kulturudvalget den 22. maj 1985

## Beretning

over

### Forslag til lov om ændring af lov om film

[af Ingerlise Koefoed (SF) m.fl.]

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til ministeren for kulturelle anliggender, som denne har besvaret skriftligt.

Et *flertal* (socialdemokratiets, socialistisk folkepartis og det radikale venstres medlemmer af udvalget) ønsker at udtale følgende:

Behovet for et kvalitativt og alsidigt alternativ til den kommercielt styrede videovirk-somhed er påtrængende. Der bør derfor efter flertallets mening arbejdes videre med ideen om offentlig støtte til produktion og distribu-tion af videogrammer og til opbygning af flere film- og videoværksteder, hvor børn og voksne selv kan fremstille videogrammer og lære mediet at kende gennem egne praktiske erfaringer.

Flertallet er klar over, at der findes proble-mer af økonomisk og ophavsretsmæssig art med at gennemføre ideer af denne art. Problemerne er imidlertid ikke nye: de blev rejst af mediekommissionen, og de er også blevet drøftet adskillige gange i folketinget

og i folketingets kulturudvalg. Det er flertal-lets opfattelse, at der både hos ministeren for kulturelle anliggender og hos adskillige med-lemmer af folketinget er en forståelse for be-hovet for kvalitetsvideogrammer, ikke mindst beregnet for børn og unge, og for, at der lig-ger en kulturpolitisk forpligtelse i at støtte fremstillingen af sådanne.

Flertallet skal opfordre ministeren for kul-turelle anliggender og regeringen til at gå i gang med en løsning af problemerne og fore-lægge resultatet af denne løsning for folke-tinget. Flertallet vil selv i det kommende fol-кетинgsår bringe spørgsmålet i erindring gen-nem et nyt forslag.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlem af udvalget) deler ikke den tyrkertro på, at bare staten pøser penge ind i projekter, så bliver alting godt, snarere tværtimod. Man-burde give filmproduktionen lige vilkår, såle-des at der ikke er nogle, der får støtte, og andre ikke.

P. u. v.

INGERLISE KOEFOED  
formand